

Yıl: 15 Sayı: 55 Fiyatı: 15 TL TEMMUZ - AĞUSTOS - EYLÜL - EKİM - KASIM - ARALIK'09 ISSN 1303 - 4146
Year 15 Number: 55 Price: 15 TL JULY - AUGUST - SEPTEMBER - OCTOBER - NOVEMBER - DECEMBER'09

MOTİF

Halk Oyunları Eğitim ve Öğretim Vakfı Dergisi

Motif Folk Dances Training Society Magazine

**15. MOTİF HALK
BİLİM ÖDÜLLERİ
TÖRENİ GERÇEKLEŞTİ**

**HALK KÜLTÜRÜNDE EĞLENCE
ULUSLARARASI SEMPOZYUMU**

**21. MOTİFLERLE ANADOLU
KÜLTÜR ŞÖLENİ GERÇEKLEŞTİ**

55

MOTİF

HALK OYUNLARI EĞİTİM VE ÖĞRETİM VAKFI

YIL: 15 SAYI: 55 ISSN 1303 - 4146

Motif Halk Oyunları Eğitim ve Öğretim Vakfı
Adına İmtiyaz Sahibi
M. Zeki BAYKAL

Genel Yayın Yönetmeni ve
Yazı İşleri Müdürü
Ekber YEŞİLYURT

Danışma Kurulu
Prof. Fikret DEĞERLİ
Ahmet Turan DEMİRBAĞ
Prof. Dr. M. Zeki KUŞOĞLU
M. Emin MANCI
Prof. Dr. Can Etili ÖKTEN
Sabahattin TÜRKÖĞLU
Ekber YEŞİLYURT

Hakem Kurulu
Prof. Dr. Erman ARTUN
Prof. Dr. Ali Rıza BALAMAN
Prof. Dr. Ali Haydar BAYAT
Prof. Dr. Fikret DEĞERLİ
Prof. Dr. İ. Hüseyin FİLİZ
Prof. Dr. Suat GEZGİN
Prof. Dr. Nevzat GÖZAYDIN
Prof. Dr. Zeki KUŞOĞLU
Prof. Dr. Taciser ONUK
Prof. Dr. Can Etili ÖKTEN
Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU
Prof. Dr. Fikret TÜRKMEN
Prof. Dr. Metin EKİCİ
Yrd. Doç. Dr. Ahmet TERZİOĞLU

Genel Yayın Yönetmeni - Editör
M. Zeki BAYKAL

Halkla İlişkiler ve Reklam Müdürü
Sacide GÜNGÖR

Redaktör
Işıl ALTUN

Hukuk Müşaviri
Av. Dr. Ali ÜREY

Bu sayıda yazılarıyla katkıda bulunanlar.
Yrd. Doç. Dr. Lale ÖZDER
Dilek TAŞDEMİR
Yrd. Doç. Dr. Habibe (KAHVECİOĞLU) SARI
Prof. Dr. Metin EKİCİ
Öğr. Gör. Ferruh ÖZDİNÇER
Yrd. Doç. Songül KURU
Yrd. Doç. Dr. Halime YÜCEER ARSLAN

Yönetim Yeri
Motif Halk Oyunları
Eğitim ve Öğretim Vakfı
Fevzipaşa Cad. No: 361
Edirnekapı / İstanbul
Tel: 0212 531 61 68
524 23 69 - 531 87 90
Fax: 0212 635 52 43
e-mail: motif@motifhalkoyunlari.com
www.motifhalkoyunlari.com

Yayına Hazırlık
PEGAMEDYAGRUP
0216 483 35 15
info@pendikgazetesi.com
Grafik Tasarım
Cem Evren Minaz
Baskı Cilt
İhlas Gazetecilik A.Ş.
0212 454 35 06

Dergimizde yayınlanan yazıların tüm sorumluluğu yazarlarına,
yayınlanan ilanların tüm sorumluluğu ilan sahiplerine aittir.
Kaynak Gösterilmeden alıntı yapılamaz.
Motif Dergisi süreli bir yayındır.
Altı ayda bir yayınlanır.
Gönderilen yazıların yayınlanıp yayınlanmayacağı yayın kurulunun
kararıdır. Gönderilen yazılar iade edilmez.
Fiyatı: 15 TL

İçindekiler

2 TÜRK İNSANININ GÖREVİ...

4 ÜLKEMİZDE FOLKLORİK BEBEK
SANATININ TURİSTİK AÇIDAN ÖNEMİ

8 AFYON İLİ BAĞCILAR KÖYÜ (DİNAR)
GELİN KIYAFETİ VE TAKILARI

14 HALK BİLİMİNDE DERLEME VE
KORUMA SORUNLARI

16 GELENEKLERİNİ YAŞATAN BİR
GÖÇMEN KÖYÜ: LALACIK

22 DİYARBAKIR PUŞİSİNİN GİYSİ
TASARIMLARINDA KULLANILMASI

30 21. MOTİFLERLE ANADOLU KÜLTÜR
ŞÖLENİ GERÇEKLEŞTİ

34 HALK KÜLTÜRÜNDE EĞLENCE
ULUSLARARASI SEMPOZYUMU

38 15. MOTİF HALK BİLİM ÖDÜLLERİ
TÖRENİ GERÇEKLEŞTİ...

42 MOTİF'TEN HABERLER

AFYON İLİ BAĞCILAR KÖYÜ (DINAR) GELİN KİYAFETİ VE TAKILARI

Yrd.Doç.Dr. Habibe (KAHVECİOĞLU) SARI
Pamukkale Üniversitesi Denizli Meslek Yüksekokulu
Geleneksel El Sanatları Programı

ÖZET

Afyon ili Dinar ilçesine bağlı Bağcılar köyü, geleneksel kültürlerini eskisi kadar olmasa da hala koruyan, Türkmen topluluklarının yoğun olarak yaşadığı bir yöre olan Çöl Ovası'nda yer almaktadır. Yöreye ait inanç ve düşüncelerin gelin kıyafet ve takılarında hala etkili olduğu görülmektedir. Geleneksel Türkmen kadın kıyafetinde rastladığımız, don, göğnek, üç etek, pullu delme, salta, terlik, fes ve şal kuşak gibi giysi parçalarının yanında, gümüş kurşak, bel muncuğu, penez, zülûf askısı, ciril, arabeli, karanfil boğaz kuti gibi takılar köyde gelin kıyafetinde hala kullanılmaktadır. Ancak Türkmen kadın kıyafetlerinde sıkça rastladığımız çarpana kolanlara, üç eteğin arkasına işlenen hayat ağacı motifine ve gelin başında kullanılan bir çeşit başlık olan tozağıya Bağcılar köyünde rastlanılmamıştır. Bu durum değişen yaşam koşullarının ve sosyo-ekonomik şartların köydeki kıyafetler üzerinde de etkili olduğunu gün geçtikçe kıyafetlerde bozulma ve değişimlerin yaşandığını göstermektedir.

1. GİRİŞ

Afyon ili Dinar ilçesine bağlı Bağcılar köyü, Kılıçtakan ve Kumalar dağları arasında, Çöl Ovası adıyla anılan ve Türkmen topluluklarının yoğun olduğu bir bölgede yer almaktadır. Çöl Ovası adının, yörede giyilen giysiler nedeniyle Çöl Ovası'ndan geldiği söylenmektedir (Kalkan, 1984).

Özgündüz (1991), Afyon'unun diğer yörelerine göre burada kullanılan giysilerin daha canlı, renkli, daha zengin ve otantik görünümüne sahip olduğunu, günlük yaşam içinde orta yaşın üstündekilerin geleneksel giyimi kısmen koruduğunu, ancak eskiye oranla oldukça sadeleştiğini belirtmektedir.

Değişen yaşam biçimi, ekonomik yapı, ekolojik çevre, gelenek, görenek ve çeşitli değer yargıları, moda, köyden kente özellikle yurt dışına göç gibi pek çok neden köydeki giysi kültürünün değişime uğramasında etken olmaktadır. Yörede giysi kültürünün oluşmasında bu etkenlerin ortaklık boyutları kültürel süreç içerisinde sayılamayacak kadar çok birlik, benzerlik örnekleri oluşturmakta, giysilerin isim ve ayrıntıları dışında, giysi kültür yapısı, fonksiyonelliği ve verdiği mesajlar benzerlik göstermektedir. Özgündüz (1991), Çöl Ovası'ndaki, Haydarlı, Tatarlı, Bağcılar, Çiçek-tepe, Kadılar, Kınık, Horu (Akınar) gibi ortak kültürleri paylaşan köylerde birbirine benzeyen giysiler araştırıldığında ayrıntılarda farklılık görüldüğünden ve giyim parçalarının değişik isimler alduğundan bahsetmektedir.

Araştırmamızda Bağcılar köyündeki gelin giysi ve takılarının, yöredeki diğer Türkmen köyleri ile benzerlik taşıdığı ancak giysi de kullanılan bazı parçaların isimlerinde farklılık olduğu gözlenmiştir. Köyde gelin giysileri dışında orta yaşın üstündeki kadın giysilerinde de süslenmeye önem verilmektedir. Günlük giysilerde kullanılan baş bağlama biçimleri, poçularda kullanılan renkler, takılarda kullanılan incik, boncuk, hayvan kemikleri ve bitkiler, günlük giyside kullanılan yeleğin yakasına dikilen düğme ve boncuklar, Türkmen kadının nazara inancının yanında, ince zevkinin ve becerisinin de göstergesidir. Köyde gelin giysisi yanında gelin baş bağlama ise ayrı bir tören gerektirmektedir. Kız evinden erkek evine giden gelinin başı, avluda müzik eşliğinde büyük bir özenle bağlanmaktadır. Baş bağlaması tamamlanan gelin akrabaları ile vedalaşarak baba evinden uğurlanmaktadır (Özgündüz, 1991).

AFYON İLİ BAĞCILAR KÖYÜ (DINAR) GELİN KİYAFETİ VE TAKILARI

Bu bağlamda, geleneksel yaşam biçiminin korunduğu, buna paralel olarak giysi kültürünün henüz tam olarak bozulmadığı, Çöl Ovasında bulunan köylerden biri olan Bağcılar köyü gelin kıyafetleri ve takıları araştırma kapsamına alınmıştır.

2.Bağcılar Köyü Gelin Kıyafeti ve Takıları

Bağcılar köyü gelin kıyafeti; içe giyilenler, dışa giyilenler, başa giyilenler, ayağa giyilenler ve takılar olmak üzere beş başlık altında incelenmiş ve her bir giysi parçası; yöresel isimleri, kullanılan araç, gereçler ve özellikleri açısından ele alınmıştır. Resim 1a ve 1b'de Bağcılar köyü gelin kıyafetinin önden ve arkadan görünümü yer almaktadır.

2.1.İçe Giyilenler

Bağcılar köyünde içe giyilenler don ve göğnek olmak üzere iki parçadan oluşmaktadır.

2.1.1.Don

Koçu (1967), "don"u, vücudu belden aşağıya topluklara kadar örten ve bacaklar için iki paçası bulunan ve ten üstüne giyilen bir iç çamaşırı olarak tanımlamaktadır. Ayrıca "iç donu" veya "tuman" da denildiğinden bahsetmektedir. Bağcılar köyünde, ağı dar ve bacak boyu kısa, paçaları lastikle bütülmüş, ten üzerine giyilen giysiye don denilmektedir. Ağ ile uçkur arası kısa olduğu için, don bele kadar çıkartılmayıp kalçalar üzerinden dokuma uçkurla bağlanmaktadır. Ağ kısmı, 30-35 cm eninde dörtgen bir parça kullanılarak dikilmekte olup, rahat hareket edilmesi sağlanmaktadır (Resim 2). Kadının günlük yaşantısında kolaylık sağlayan don, eskiden pamuklu dokuma kumaşlardan yapılarak paçaları işlenirken, günümüzde kutnu denilen çizgili, parlak görümlü kumaşlardan yapılmaktadır.

Resim 1a. Gelin kıyafetinin önden görünüşü

Resim 1b. Kıyafetin arkadan görünüşü

Resim 2. Don

2.1.2. Göğnek:

Yakasız, ön ortası göğüs ortasına kadar açık, boyu diz altına kadar inen ve ten üzerine giyilen giysiye köyde göğnek denilmektedir. Eskiden el dokuması bürümcük kumaşlardan hazırlanıp, yaka ve kol ağzları oya ile süslenmekte iken, günümüzde piyasada bulunan basma türü kumaşlar kullanılarak dikilmekte, üzerini süslemek için herhangi bir oya kullanılmamaktadır. Göğüs altına kadar açık olan yaka kenarları her iki tarafa beşer cm'lik kumaş parçaları dikilerek sağlanmaktadır (Resim 3). Gelin kıyafetlerinin yanında günlük kıyafetlerde kullanılan göğneklerin yakaları tarlada, bahçede çalışan kadının bebeğini kolay emzirmesini sağlamak amacıyla göğüs altına kadar açık yapılmaktadır. Kahvecioğlu (1994), Afyon bölgesinde yakaları ve öndeki yırtmaç kenarları pullarla işlenmiş göğnekler bulunduğu ve bunlara pullu göğnek denildiğinden bahsetmektedir.

Resim 3. Göğnek

2.2.Dışa Giyilenler

2.2.1.Üç Etek:

Koçu (1967), üç etek kelimesinin elbisenin belden aşağı kısmının üç ayrı yaparak, dilim halinde yapılmasından geldiğini ve şalvar üstüne giyilen bir giysi olduğunu belirtmektedir. Cariyelerin hizmet ederken, süratle gidip gelmek için, elbisenin ön ve yanlarda bulunan yaprakları kaldırarak bellerindeki kuşak veya kemere sıkıştırdıklarından bahsetmektedir. Kahvecioğlu (1994), Afyon yöresinde üç eteğin; saya, peşli ve siğli entari gibi adlar aldığından da bahsetmektedir. Bağcılar köyünde, kutnu, altıparmak veya kadifeden iki yanı yırtmaçlı, önden açık, yakasız, kenarları su taşı ile süslü, kolları manşetli, manşetleri çit çit ile tutturulan, içi astarlı giysiye “üç etek” denilmektedir. Köyde genellikle tek giyilen üç etek, gelinlere çift giydirilmektedir (Resim 4).

Resim 4.Üç etek

2.2.2.Pullu Delme

Sıfır yakalı ve önden açık, düğmeli kolsuz bir çeşit yeledir. Yan dikişleri için 10 cm eninde başka bir kumaştan parçalar kesilerek arka ile ön parça birbirine birleştirilmiştir. Yakası kumaş parçası ile temizlenmiştir. Ön parçalar kırmızı veya mavi kadifeden yapılmakta ve üzeri pul, boncuk ve düğmelerle süslenmektedir. Delme, göğnekle kapatılmayan göğüs kısmını örtmekte ve göğsü sararak bir çeşit korse görevi de görmektedir (Resim 5).

2.2.3.Salta

Koçu (1967), saltanın bir çeşit cepken adı olduğunu, önceleri özellikle gemiciler, tersâneliler tarafından giyildiğini ve Venedik'lilerin bir üstlüğünden alındığını, adının da eski Venedik Cumhuriyeti'nin koruyucusu Saint-Marc'ın adından geldiğinden bahsetmekte ve bizde “saltaya” San-Öarko adından esinlenerek “salta-marka” denildiğinin çok açık olduğunu bildirmektedir. Ayrıca saltanın cepkenden farklı olarak kollarının tamamen ceket koluna benzediğinden bahsetmektedir. Yörede, üçetek üstüne giyilen mavi veya bordo kadifeden, üzeri pul işli ve su taşı ile süslü önden açık, yakasız, kollu ve boyu kısa olan cepkene salta ya da diğer bir adıyla “üstelik kadifesi” denilmektedir. Omuz ve göğüs kısımlarında hapishanede yapıldığı için “dam boncuğu” adı verilen, boncuklar takılmaktadır. Bu boncuklar, saltanın her iki önünde, üste büyük bir üçgenle, altında üç küçük üçgen ve onların saçaklarından oluşmaktadır. Saltanın alt kenarlarında tığla örülmüş pullar, yaka ve kol ağzlarında ise su taşları bulunmaktadır (Resim 6).

Resim 5. Pullu delme

Resim 6. Salta

AFYON İLİ BAĞCILAR KÖYÜ (DINAR) GELİN KIYAFETİ VE TAKILARI

2.2.4. Peşkir:

İpek kumaştan, çizgili desenli, iki yanlarında bağcıkları bulunan, üç eteğin beline bağlanan önlüktür. Dikdörtgen bir parçadan kesilen peşkirin, bel kısmı büzgülü olup, başka bir kumaşla temizlenmekte ve kumaşın uçları bağcık olarak kullanılmaktadır. Peşkirin etek kısmı su taşı ile süslenmektedir (Resim 7).

Resim 7. Peşkir

2.2.5. Şal Kuşak:

Yün ipliklerle el dokuma tezgâhlarında çeşitli desenlerde dokunan kare şeklindeki kumaşlara şal kuşak denilmektedir. Kare şeklindeki kumaş ikiye katlanarak üçgen kısmı arkaya gelecek şekilde üç eteğin beline bağlanmaktadır. Şal kuşağın bele gelecek bir kenarına kumaş parçası dikilerek kolay bağlanması sağlanmaktadır (Resim 8). Yünlü dokumadan yapılmış kuşaklar Türkmen giyiminin halen ayrılmaz bir parçasıdır.

Resim 8. Şal kuşak

2.3. Başa Giyilenler

2.3.1. Terlik:

Koçu (1967), Terliği, eskiden külah ve kavuk altına giyilen ve serpuşun ter

ile kirlenmesini önleyen bir takkeye verilmiş isim olarak tanımlamaktadır. Yörede pamuklu kumaştan kesilmiş iki adet dikdörtgenin yanları birleştirilip, tepesinin düz dikiş ile büzdürülmesi sonucu elde edilen ve başta kullanılan bir çeşit şapkaya "terlik" denilmektedir. Terliğin kenarları renkli bir iplikle oyalanırken, üzeri yine renkli ipliklerle oluşturulmuş düz, zigzag ve çiçek resimleri ile işlenmektedir (resim 9).

Resim 9. Terlik ve zülûf askısı

2.3.2. Fes:

Koçu (1967), fesin kırmızı renkli bir baş kisvesi olduğunu, ilk defa Kuzey Afrika'nın batısında Fas şehrinde bulunduğunu ve Osmanlı memleketleri ile birlikte diğer Müslüman memleketlerde de yaygınlaşarak kullanıldığını ifade etmektedir. Bağcılar köyünde, terliğin üzerine giyilen tepesi yuvarlak, aşağı doğru genişleyen bordo kadifeden yapılmış bir çeşit başlığa fes denilmektedir. Birleşme yerleri ve kenarı sarı simle temizlenmiş, üzeri ise su taşları ve fistolarla süslenmiştir (Resim 10).

Resim 10. Fes

2.4. Ayaya Giyilenler

2.4.1. Çorap:

Köyde çorap elde eğrilmiş ve boyanmış yün iplikten örülmektedir. Koncuna kadar kırmızı yünle düz, daha yukarıya ise renklendirilmiş yün ipliklerle desenli olarak örülmüştür (Resim 11).

Resim 11. Çorap

2.4.2. Dullu Gelin Mesti:

Gelinler burunları siyah, daha yukarıya ise kırmızı deriden olan mest denilen bir ayakkabı giymektedirler. Kırmızı derinin tam ortasında siyah deri parçası bulunmaktadır. Dışarıya doğru olan tarafında ise üç adet metal pul bulunmaktadır (Resim 12).

Resim 12. Pullu Gelin Mesti

2.5. Takılar

2.5.1. Başa Takılanlar:

2.5.1.1. Zülûf askısı:

Mavi boncuktan yapılmış, terliğin iki

yanına takılan üzüm salkımı şeklinde hazırlanmış, zülüflerin üstlerine doğru sarkan boncuklara zülüf askısı denilmektedir (Bk. resim 8). Zülüf askısı gelinde gecesinin ertesi günü takılmaktadır.

2.5.1.2. Poçu:

Fesin alın kısmına bağlanan, krep veya şifondan yapılmış, kare şeklindeki örtülere poçu denilmektedir. Kenarlarına renkli oyalara dikilmiş renge renk poçular bir araya getirilerek gelinin başına bağlanmakta ve arkadan sarkıtılmaktadır. Yörede yeni gelinler kırmızı renkli poçular bağlarken, yaş ilerledikçe poçuların rengi mordan siyaha kadar değişmektedir.

2.5.1.3. Pullu:

Fesin üzerine örtülen üzeri pullarla işlenmiş kenarları oyali kare şeklindeki örtülere pullu denilmektedir (resim14).

Resim 14. Pullu

2.5.1.4. Penez:

5x20 cm ebadında dikdörtgen şeklinde hazırlanmış, kenarında gümüş paralar bulunan ve poşunun üzerine bağcıklarla bağlanan baş takısına penez denilmektedir (resim 15).

Resim 15. Penez

2.5.1.5. Arabeli:

Özgündüz (1991), arabelini; çeki üzerine takılan gümüş ve paralardan oluşan fes takısının adı olarak tanımlamaktadır. Yörede 25 cm uzunluğunda gümüş zincir üzerine tutturulmuş gümüş paralardan oluşan baş takısına arabeli denilmektedir. Arabeli zincirin iki kenarında bulunan kancalar yardımıyla poçuya tutturulmaktadır (resim 16).

Resim 16 Arabeli

2.5.2. Vücuda Takılanlar

2.5.2.1. Ciril:

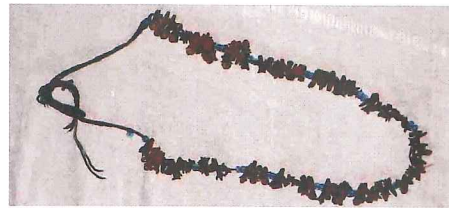
42 cm uzunluğunda, başta ortada ve sonda ortası al taşlı gümüş üçgenlerle bunları birbirine bağlayan uçlarından paralar sarkan zincirlerden oluşan takıya ciril denilmektedir. Ciril gümüş üçgenlerin tepesinde bulunan kancalarla saltaya tutturulmaktadır (resim17).

Resim 17. Ciril

2.5.2.2. Karanfil:

Gelinin güzel kokması amacıyla boynuna takılan, karanfil ve boncuklardan oluşmuş takıdır. Kına gecesi olacağı gün karanfiller ısılatılmakta ve aralarına mavi boncukta konularak kalın bir ipe dizilmektedir. Gelinin kocasına güzel kokması amacıyla hazırlanan takı karanfiller kuruyuncaya kadar gelinin boynunda kalmaktadır (resim 18).

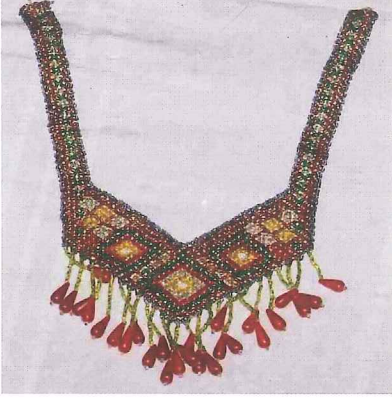

Resim 18. Karanfil

AFYON İLİ BAĞCILAR KÖYÜ (DINAR) GELİN KİYAFETİ VE TAKILARI

2.5.2.3.Boğaz Kutu:

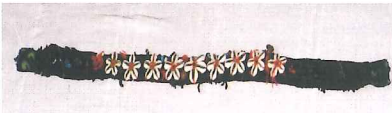
Renkli dam boncukları ile yapılmış, boğazın çevresine takılan üçgen şeklinde hazırlanmış, uçlarından kırmızı boncuklar sallanan takı boğaz kutu olarak tanımlanmaktadır (resim 19).

Resim 19.Boğaz Kutu

5.2.4.Bel Muncuğu:

Kara koyununun yününden 80 x 6 cm ebatlarında örülmüş, ortada kırmızı düğme ile kenarlarına dikilmiş deve gözü boncuklarla oluşturulmuş çiçek desenleri ile çeşitli renkte düğme ve mühürlerle süslenmiş, bele takılan bir çeşit kemere bel muncuğu denilmektedir (resim 20).

Resim 20 Bel muncuğu

2.5.2.5.Gümüş Kurşak:

Bele sarılan kısmı kumaştan yapılmış, üzerine çiril veya cıngıl denilen madeni süsler, paralar, düğme, yılan kemiği, nuska ve nazar boncukları dikilmiş, kuşağın iki kenarında gümüş batondan toklar bulunan ve batonlar birer kanca ile tam ortada birleştirilen kemere gümüş kurşak denilmektedir. Köyde gelin için hazırlanan kemer, özel günlerde de kullanılmaktadır. Köyde gelin için hazırlanan kemer, özel günlerde de kullanılmaktadır. Köyde gelin için hazırlanan kemer, özel günlerde de kullanılmaktadır.

Resim 21. Gümüş kurşak

2.5.2.6.Bilezikler:

Bağcılar köyünde, üzerinde çeşitli bitkisel motifler bulunan, arkadan açılıp kapanabilen gümüş bilezikler geline takılmaktadır (resim 22).

Resim 22. Bilezik

3. SONUÇ VE ÖNERİLER

Çöl Ovası Bağcılar köyünde geleneksel kıyafetlerin orta yaş ve üstündeki kadınlarda devam ettiği araştırmamız sırasında gözlenmiştir. Ancak değişen yaşam biçimi, sosyo-ekonomik yapı vb. pek çok etkenle birlikte köydeki geleneksel giysilerin de değiştiği, aslından uzaklaştığı hatta bozulduğu söylenebilir. Ancak yöreye ait inanç ve düşünceler gelin kıyafetinde hala etkili olmaktadır. Alevi inançların var olduğu yörede, sevilen renkler olan al ve yeşilin gelinlikte kullanılması dikkati çeken bir özelliktir. Sürür (1983), bu renklerin Türkmen kadını için bir anlamı olduğunu, gelin olan kızların mutlaka kırmızı giydiğini, yeşil pullu duvak örttüğünü, kırmızının muradı, yeşilin soyu belirlediğini ifade etmektedir. Yine gelin başına takılan çok renkli (genellikle yedi renk) tüylerden oluşan tacın ise Fatımaana kuşağı-göç kuşağını simgelediğini belirtmektedir. Takılarda gümüş kullanılma özelliği de hala devam etmektedir. Bağcılar köyünde eskiden üç eteğin arka par-

çasının ortasına hayat ağacı motifi işlenirken, bugün bu motife rastlanılmamıştır. Yine, peşkirin üzerinden bele bağlanan çarpana kolana, Bağcılar köyünde yaptığımız araştırmada karşılaşmamıştır. Çöl ovasındaki değişik köylerde Türkmen gelininin baş süslemesinde kullanılan renkli tüylerden oluşan tozluğa (tozağı) denilen bir çeşit başlığa Bağcılar'da rastlanılmamıştır.

Çarpana kolan ve tozağı komşu köy olan Demirbel'de bulunmuştur. Bu köyde ilginç olan ise, gelinliğin diğer parçalarının tam olarak bulunmamasıdır. Bu durumun, köy halkının elindeki etnografik kültür hazinelerini, maddi değer karşılığında satmasından kaynaklandığı, yaptığımız görüşmeler sonucunda anlaşılmıştır. Bu üzücü durum, geleneksel kültürümüzün tanıkları olan milli kıyafetlerimizin günden güne yok olmasına, bunların değerini bilmeyen kişilerin eline geçmesine neden olmaktadır.

Maddi kültürümüzün belgeleri olan geleneksel kıyafetlerimizin gerek sanatsal, gerek folklorik, gerekse etnografik açıdan araştırılması, tanınması ve saklanması son derece önemlidir. Geleneksel kültürümüzün gelecek kuşaklara aktarılmasında milli kıyafetlerimizi korumak milli görevimiz olmalıdır.

KAYNAKLAR

- Kahvecioğlu, H. (1994). Afyon İli Geleneksel Kadın Giysileri İle Bu Giysileri Ellinde Bulunduran Bireylerin Bazı Özellikleri Üzeine Bir Araştırma. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi. (Basılmamış).
- Kalkan, A. (1984). Dinar.s.6. Ankara. "Alınmıştır" Özgündüz, S. (1991). Dinar Çöl Ovası Kadın Giyimi. Türk Etnografya Dergisi. Sayı:19. Ankara.
- Koçu, R., E. (1967). Türk Giyim Kuşam ve Süslenme Sözlüğü. Sümerbenk Kültür Yayınları:1. Başnur Matbaası, Ankara.
- Sürür, A. (1983). Ege Bölgesi Kadın Kıyafetleri. S.42.İstanbul. "Alınmıştır" Özgündüz, S. (1991). Dinar Çöl Ovası Kadın Giyimi. Türk Etnografya Dergisi. Sayı:19. Ankara.
- Özgündüz, S. (1991). Dinar Çöl Ovası Kadın Giyimi. Türk Etnografya Dergisi. Sayı:19. Ankara.